

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou 35

Obor: 65-41-L/01 Gastronomie

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0985

Předmět: Potraviny a výživa

Ročník: druhý

Téma: Technologie v souvztažnosti s
předmětem Potraviny a výživa

Vypracoval: Ing. A. Říhová

Materiál: VY_32_INOVACE_338

Datum:

Anotace: Vejce

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vejce

- = zárodek budoucího živočicha
- slepičí, křepelčí, perličky, pštrosí (1,5 kg)
- kachní, husí - vysoké riziko kontaminace **salmonelami**

Salmonelóza

= bakteriální nákaza, inkubační doba
6–48 h.

příznaky:

průjem, zvracení, krev ve stolici,
teplota, u imunodeficientních osob
může zapříčinit i smrt, spolehlivě
je **ničící teplota 80 °C**, !!! **trestní čin
obecného ohrožení**

Prevence:

- průmyslově vyráběné majonézy (pH nižší než 4,5, při němž salmonely nerostou), v létě se varovat majonéz, salátů, zmrzlin, sněhových zákusků, žloutkových krémů
- hygienické riziko: řádné **skladování** (4-12 °C, nekolísat), **manipulace** s vejci – přípravny, rozklepávání (skladování v chladu max. den), **záruční doba**, dostatečné **tepelné zpracování**.
- čerstvost vajec – **vizuálně, čichem**

[1]

[2]

[1] <http://img.cz.prg.cmestatic.com/media/images/600x338/Nov2012/1418169.jpg?d41d>

[2] <http://cs.medisa.org/nemoci/salmoneloza>

Tržní druhy :

- velmi oblíbené 300 ks / rok / osoba ----> snížit
- doporučeno 3 ks / týdně

složení: plnohodnotné **bílkoviny** (bílek - šlehatelnost)

lipidy (**lecitin** – fosfolipid, emulgátor,

cholesterol 1600 mg / 100g X z velkochovů nižší 220mg / 1 ks)

vitamíny – A, D, E, K, B, **karotenoidy**

minerální látky – Fe, Ca, Mg, P, Na, K

- současná technologie velkovýroby odstraňuje sezónnost snůšky

Označení:

na přepravních obalech (název a sídlo dodavatele, země původu, jakostní třída, hmotnostní skupina, počet v obalu, způsob chovu, trvanlivost).

Složení : pórovitá skořápka
podskořápečná blána – tupý konec s vzduchovou bublinou
bílek na poutkách
žloutek.

!!! Receptury připouštějí pouze čerstvá vejce

<http://img.ihned.cz/attachment.php/220/36893220/aotu4CDE7GIKNQWcdefghpqrz1T29Vm/vejce.jpg>

Tržní druhy vajec:

I. Čerstvá

vejce **EXTRA A** (7 dnů od data třídění)

vejce **A** (28 dnů od data snůšky)

– obě A třídy se **hmotnostně třídí** (dle skořápky a stáří)

XL	73 g <
L	63 – 73g
M	53 - 63g
S	53g >

vejce **B** – hmotnostně netřídí

II. Konzervovaná

vaječná hmota = melanž se konzervuje pasterizací, sušením, přidavkem cukru, soli, mrazením

III. **Chladírenská** – povrch s minerálním olejem, 0,5 °C

Použití vajec:

Vejde se zpracovávají všemi tepelnými úpravami:
vařením – ve skořápce – nahniličko, naměkko, natvrdo

- bez skořápky - pošírovaná
- ve vodní lázni – sedliny

[1]

pečením – na zapékání

- pečení na pánvi – sázená vejce, míchaná vejce, vaječné omelety
- k přípravě nákypů
- k přípravě moučníků (sníh, žloutková pěna)

Smažením – smažená vejce (šáteček)

- v těstíčku.

[2]

Úkol: nastudujte si přípravu alespoň tří receptur přípravy vajec.

[3]

[1] <http://img.mf.cz/677/993/2/517Ddd6325a29.jpg>

[2] http://www.obrazky.cz/?q=vejce+s%C3%A1zen%C3%A1&step=20&filter=1&s=&size=any&slid=zg_EWrx7wDqz0xayk0iG&orientation=

[3] www.apetitonline.cz/tipy-triky/2954-jak-spravne-uvarit-vejce.html

Děkuji za pozornost 😊

[1] KOLAŘÍKOVÁ, Jana. *Potraviny a výživa 1. díl: Učebnice pro střední odborná učiliště*. Probulov 20, PSČ 398 07: Orlík, 1994.

[2] PÁNEK, Jan, POKORNÝ, Jan, DOSTÁLOVÁ Jana, KOHOUT, Pavel. *Základy výživy*. Vydání první. Praha: Svoboda Servis, 2002. ISBN 80-86320-23-5.

[3] SEDLÁČKOVÁ, Hana. *Technologie přípravy pokrmů 2.: Učebnice pro SOU, učební obory kuchař-kuchařka, kuchař-číšník, číšník-servírka, a pro hotelové školy*. Vydání první. Praha: Fortuna, 1999. ISBN 80-7168-626-3.